

ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

Кафедра обліку та оподаткування

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА СТАТИСТИКА

підготовки бакалаврів

спеціальності _ 6.130102 «Соціальна робота»

(Шифр за ОПП ФПНЗЕ 3)

Кіровоград-2016

Програма навчальної дисципліни «Соціальна статистика» для студентів денної форми навчання за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота», 2016 року

Розробник: старший викладач кафедри обліку та оподаткування ПВНЗ «КІДМУ КПУ» Лешко О. В.

Програма навчальної дисципліни «Соціальна статистика» розглянута на засіданні циклової кафедри обліку та оподаткування ПВНЗ «КІДМУ КПУ»
Протокол від _____ 201__ року № ____

Завідувач кафедри _____ (С. П. Ніколаєва)
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____ 20__ року

Схвалено Науково-методичною комісією ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»
Протокол від _____ 20__ року № ____

«____» _____ 20__ року Голова _____ Г. Ю. Шаркова

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціальна статистика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста спеціальності 6.130102 «Соціальна робота».

Предметом вивчення дисципліни є вивчення теорії, методів, створення та функціонування інформаційних систем і технологій пов'язаних з обробкою інформації.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Соціальна статистика» пов'язана з такими дисциплінами, як «Методика соціальних досліджень», «Економічна теорія», «Економічна соціологія», «Менеджмент соціальної роботи» тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з 1 змістового модуля.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: надати базові уявлення про сучасний стан соціальної статистики; показати можливості застосування статистичної інформації для соціологічного аналізу різних сфер суспільного життя.

Завдання:

- надати базові знання, що необхідні для статистичного аналізу соціальних явищ (процесів);
- розкрити специфіку статистичних методів, які використовуються в соціальній статистиці;
- навчити студентів розуміти та використовувати статистичні методи та показники;
- навчити студентів самостійно аналізувати статистичні дані, які відносяться до суспільних явищ та процесів.

У результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- ✓ основні статистичні поняття (статистична сукупність, статистична закономірність, соціальний статистичний показник, одиниця сукупності тощо);
- ✓ стадії статистичного дослідження соціальних явищ та процесів;
- ✓ форми виразу соціальних статистичних показників;
- ✓ застосування в соціальній статистиці основних статистичних методів;
- ✓ особливості організації соціальної статистики та систему її показників;

- ✓ основні напрямки аналізу статистичних даних та джерела статистичної інформації про соціальну структуру суспільства, рівень життя населення, моральний стан суспільства тощо;

вміти:

- ✓ розробляти програму статистичного дослідження соціальних явищ та процесів;
- ✓ розраховувати середні, відносні статистичні показники, а також показники варіації, динаміки соціальних явищ, тощо;
- ✓ проводити аналіз соціальної статистичної інформації;
- ✓ будувати статистичні таблиці, графіки;
  - писати аналітичні довідки за матеріалами соціальної статистики.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		го	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Предмет, завдання і організація соціальної статистики	7	2	2			3						
Тема 2. Статистика чисельності, складу та соціальної структури населення	7	2	2			3						
Тема 3. Статистика сім'ї та домогосподарства	8	2	2			4						
Тема 4. Рівень життя населення як об'єкт статистичного спостереження	8	2	2			4						
Тема 5. Статистика доходів та витрат	7	2	2			3						
Тема 6. Статистика споживання матеріальних благ і послуг	8	2	2			4						
Тема 7. Статистика соціального забезпечення та соціальної допомоги	7	2	2			3						
Тема 8. Статистика освіти	8	2	2			4						
Тема 9. Статистика трудових ресурсів, зайнятості та умов праці	7	2	2			3						
Тема 10. Статистика охорони здоров'я та медичного обслуговування	8	2	2			4						
Тема 11. Статистика навколишнього середовища	7	2	2			3						
Тема 12. Статистика громадської думки	8	2	2			4						
Усього годин	90	24	24			42						

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Предмет, завдання і організація соціальної статистики

Зв'язки соціальної статистики з іншими галузями знання. Об'єкт дослідження соціальної статистики. Індивідуальний об'єкт — люди (населення як сукупність індивідів). Колективний об'єкт — група осіб, що спільно здійснює споживання, спільно беруть участь у соціальному процесі. Завданнями для соціальної статистики.

Предмет дослідження соціальної статистики. Загальні проблеми регіональної статистики. Напрямки дослідження в соціальній статистиці. Методи дослідження. Функції соціальної статистики.

Тема 2. Статистика чисельності, складу та соціальної структури населення

Населення як статистична сукупність. Завдання статистики населення. Основні напрямки, методи аналізу статистичних даних про склад населення. Переписи населення як джерело вивчення динаміки його соціального складу.

Статистичне визначення кількості, природного, механічного та соціального руху населення. Постійне населення. Наявне населення. Показники постійного і наявного населення.

Соціальна структура суспільства. Соціально-демографічна структура населення. Демографічне навантаження населення працездатного віку.

Методи вивчення динаміки соціального складу населення. Середній, модальний і медіанний вік.

Роль статистичної інформації про рух і соціальний склад населення в практичній роботі соціологічних та соціальних служб.

Тема 3. Статистика сім'ї та домогосподарства

Обстеження бюджетів домашніх господарств як основна інформаційна база для вивчення рівня життя населення. План обстеження. Базове інтерв'ю. Квартальні інтерв'ю. Тижневі щоденники.

Типологія сімей і домогосподарств. Класифікації домогосподарств за місцем розташування, за величиною організації виробництва, за складом та чисельністю членів, за метою діяльності.

Система показників структури сімей (домогосподарств). Соціальна мобільність і зміни структури населення. Абсолютні показники збільшення чи зменшення чисельності соціальних груп.

Тема 4. Рівень життя населення як об'єкт статистичного спостереження

Задачі і методи вивчення рівня життя. Соціальне значення та завдання статистичного вивчення рівня життя населення. Поняття «рівень життя» та його межі в статистичній практиці. Система показників статистики рівня життя.

Фактори, які впливають на рівень життя.

Поняття «бідність». Види бідності. Статистичні методи визначення рівня бідності. Прожитковий мінімум. Розрахунки порогу бідності. Мінімальний споживчий бюджет. Коефіцієнт (рівень) бідності. Зони бідності. Соціальний портрет бідності. Досвід встановлення стандартів бідності в різних країнах. Малозабезпечені групи населення. Індекси людської бідності.

Система показників рівня життя населення. Систематичні дослідження сімейних бюджетів як джерело статистичної інформації про рівень життя населення.

Методологія розрахунку індексу людського потенціалу

Тема 5. Статистика доходів та витрат

Доходи населення та їх статистичне вивчення. Види доходів, структура і джерела формування. Показники, які характеризують доходи населення. Ціна як фактор динаміки реальних доходів населення. Індекс покупної здатності грошової одиниці. Індксація доходів населення. Індекс інфляції. Баланс грошових доходів та витрат населення. Показники диференціації доходів. Дефіцит доходу. Соціальні проблеми, пов'язані з диференціацією доходів населення. Соціальні гарантії: прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата і мінімальна пенсія.

Аналіз структури видатків населення, а також факторів, що на них впливають.

Соціально-економічна диференціація населення.

Джерела статистичної інформації про доходи населення і споживання матеріальних благ і послуг.

Тема 6. Статистика споживання матеріальних благ і послуг

Нормативи споживання і споживчі бюджети.

Завдання та система показників статистики споживання населенням матеріальних благ та послуг. Загальний обсяг споживання населенням матеріальних благ (послуг). Структура споживчих витрат населення. Раціональні норми споживання. Децильні коефіцієнти диференціації споживання. Коефіцієнти еластичності споживання. Якість споживання та проблеми її кількісної оцінки. Диференціація споживання

Вибіркові обстеження бюджетів домогосподарств.

Динаміка споживання населення. Фактори, які визначають попит на товари та послуги. Ринок товарів і послуг та проблеми його збалансування.

Тема 7. Статистика соціального забезпечення та соціальної допомоги

Поняття і завдання соціального захисту населення. Соціальний захист.

Завдання соціального захисту.

Види соціального забезпечення і соціальної допомоги, завдання їхнього статистичного вивчення. Загальнообов'язкове державне страхування. Соціальна допомога. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Основне завдання соціальної статистики захисту населення. Система соціального захисту.

Статистика пенсійного забезпечення населення. Види призначуваних пенсій.

Статистика соціальної допомоги.

Статистичне оцінювання стану й ефективності соціального захисту населення.

Тема 8. Статистика освіти

Завдання і система показників вітчизняної статистики освіти. Організація статистичного спостереження у сфері освіти.

Міжнародні стандарти статистики освіти і напрями модернізації статистики освіти в Україні.

Методи: статистичні угруповання, таблиці, графіки, відносні і середні величини, показники варіації, ряди динаміки.

Тема 9. Статистика трудових ресурсів, зайнятості та умов праці

Завдання і джерела даних статистики трудових ресурсів. Поняття трудових ресурсів.

Склад економічно активного населення.

Статистика зайнятості і безробіття. Види безробіття. Показники зайнятості та безробіття. Динаміка й структура зайнятості. Аналіз причин поширеності та тривалості безробіття

Показники чисельності та складу персоналу підприємства. Показники руху персоналу підприємства.

Соціальні наслідки формування ринку праці

Тема 10. Статистика охорони здоров'я та медичного обслуговування

Рівень здоров'я населення та особливості його статистичного вимірювання. Фактори, які впливають на стан здоров'я населення. Показники статистики здоров'я населення. Показники соціальної статистики, які характеризують забезпеченість, культуру, якість обслуговування населення медичними установами, медичним персоналом та лікарською допомогою. Показники статистики захворюваності населення.

Основні напрями аналізу даних про здоров'я населення та охорону здоров'я. Джерела статистичної інформації про стан здоров'я, охорону здоров'я населення.

Соціальне забезпечення як результат історичного процесу формування інститутів соціального захисту населення. Форми забезпечення непрацездатного населення. Статистичні обстеження соціального забезпечення населення в нашій країні. Особливості статистики соціального забезпечення в різних країнах.

Тема 11. Статистика навколишнього середовища

Навколишнє середовище. Предмет і завдання статистики навколишнього

середовища.

Система показників статистики навколишнього середовища:

- показники стану, використання та охорони водних ресурсів;
- показники стану та охорони повітряного середовища;
- показники стану, використання та охорони земельних ресурсів;
- показники стану, використання та охорони лісових ресурсів;
- показники стану та охорони заповідних територій;
- показники використання й охорони тваринного світу;
- показники охорони надр і раціонального використання мінеральних ресурсів;
- показники утворення, вилучення та утилізації промислових відходів;
- показники утворення побутових відходів і охорони навколишнього середовища від забруднення побутовими відходами

Гранично допустима концентрація. Статистика водних ресурсів. Гранично допустиме скидання шкідливих речовин у воду. Критерії якості води. Основні джерела забруднення водою. Стічні води. Нормативно-чисті стічні води. Нормативно-очищені стічні води. Забруднені стічні води.

Статистика стану атмосферного повітря. Критерії якості атмосферного повітря. Гранично допустимий викид шкідливих речовин в атмосферу

Статистика земельних ресурсів.

Показники якості навколишнього середовища.

Тема 12. Статистика громадської думки

Громадська думка. Соціальне значення і завдання статистичного вивчення громадської думки. Функції громадської думки. Соціальне самопочуття.

Показники статистики громадської думки:

- політична та соціальна активність;
- ставлення до праці та трудова активність;
- побут та побутове обслуговування;
- організація охорони здоров'я і фізичної культури;
- освіта і обслуговування населення науковими установами;
- культурний рівень і робота установ культури;
- ставлення до науки, мистецтва, кіно, телебачення, спорту;
- сімейні та особисті відносини, відносини в трудових колективах.

Організація вибіркового спостереження (опитування).

Статистичні методи вивчення громадської думки.

4. Рекомендована література

Основна

1. Самотосенкова О.В., Ольвінська Ю.О. Соціальна статистика. Навчальний посібник– Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2009 р. - 102 с.
2. Аксьонова І. В., Шаповалова В. О., Бобкова О. Ю. Лабораторний практикум з навчальної дисципліни "Соціальна статистика"– Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 60 с.
3. Елисеєва І.І. Соціальна статистика: учебник - М: Финансы и статистика, 2003. — 480 с.
4. Хижняк Л.М. Соціально-економічна статистика: Навчально-методична розробка. - Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2005. - 65 с.
5. под ред. Ефимовой М. Р. Социально-экономическая статистика - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : Юрайт, 2012. - 591 с.
6. Батракова, Л. Г. Социально-экономическая статистика: учебник - М.: Логос, 2013. – 480 с.
7. Практикум по социальной статистике / под ред. И. И. Елисеевой. - М. : Финансы и статистика, 2002. - 368 с.

Додаткова

1. Федорова Е. П. Социально-экономическая статистика: практикум: учеб. пособие / Е. П. Федорова. - Астрахань: Издательский дом «Астраханский университет», 2009. - 172 с.
2. Васенкова Е.И. Социально-экономическая статистика: учебно- метод. комплекс / Е.И. Васенкова. - Минск: Издательство МНУ, 2012. - 152с.
3. Удотова Л. Ф. Соціальна статистика : підручник – К. : КНЕУ, 2002. – 376 с.
4. Столяров Г. С. Соціальна статистика : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Г. С. Столяров, М. Ю. Огай. – К. : КНЕУ, 2003. – 195 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=468147>
2. Сайт Державної служби статистики України - www.ukrstat.gov.ua
3. <http://www.twirpx.com/file/20569/>
4. http://ebooktime.net/book_82.html
5. http://www.matburo.ru/st_subject.php?p=st
6. http://bookz.ru/authors/lidia-6erbina/ob6aa-te_690.html
7. <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook096/01/index.html?part-003.htm>